

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemana velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6. poleg „Katoške Bukvarne“.

Oznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, L., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 284.

Ljubljani, v soboto 12. decembra 1891.

Letnik XIX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 11. decembra.

Podpora 60.000 gld. za konjske dirke

bila je včeraj z veliko večino sprejeta, ne da bi bilo prišlo do glasovanja po imenih. Češki poslanec dr. Brzorad je sicer zahteval ustno glasovanje in našel za ta svoj predlog tudi zadostno podporo, ali v nekaki nepremišljenosti ni predlagal, da naj se posebej in po imenih glasuje o celem znesku 60.000 gld., ampak le o predlogu poslanca Richterja, da naj se državna podpora za dirke od 60.000 gld. zniža na 20.000 gld., ostalih 40.000 gld. pa naj se obrne v podporo za živinorejo sploh. Ker pa pridejo pri glasovanju večje številke prej na vrsto, kakor manjše, glasovalo se je najprej o 60.000 gld., in ko so ti obveljali, odpadlo je samo po sebi glasovanje o predlogu Richterjevem in ustno glasovanje splavalo je po vodi, ne da bi bili poslanci vedeli, kako je to prišlo. Bil je namreč tako silen hrup po dvorani, da ni bilo mogoče razumeti predsednika, in da jih je le malo vedelo, o čem se prav za prav glasuje. Na ta način so za večji znesek glasovali nekateri poslanci, ki bi mu bili sicer morda nasprotni.

V današnji seji se je poslanec Tilser zaradi tega javno pritoževal pri predsedniku, a dr. Smolka v takih slučajih nikdar ni v zadregi za odgovor; tudi danes si je takoj pomagal ter pritoževalcu odgovarjal, da so sami krivi, če niso vedeli, kdaj se je glasovalo o znesku za konjske dirke, ker niso bili tihi in mirni, da bi bili razumeli njegove besede. Hudovali so se prav za prav za prav le poslanci češki in nekateri nemški nacionalci, ki so hoteli glasovati zoper državno podporo konjskih dirk, drugi levičarji pa so prav dajali predsedniku.

Justično ministerstvo.

Danes se je pričela razprava o justičnem ministerstvu, ki bo trajala par dni, ali pa še dalje, ako bo več takih govornikov, kakor dr. Vašaty, ki je prišel kot prvi na vrsto, pa je govoril čez tri ure. Kar je v teku 12 let kdaj govoril o justičnih zadevah, je po zagotovitvi njegovih lastnih tovarišev skupaj spravil in danes ponavljal, da ne zapade pozabljenosti. Vsled tega imel je jako malo poslušalcev, ker so se celo njegovi ožji tovariši polagoma umikali od njega in se bavili s svojimi posebnimi opravki.

Drugi govornik Edlbacher pa je govoril prav kratko, kar je komaj četrt ure. Za njim prišel je na vrsto justični minister, grof Schönborn, ki govori, ko to poročilo sklepam.

Dve interpelaciji.

V državnem zboru sta bili dne 7. t. m. stavljene dve interpelaciji, ki gotovo utegneta zanimati, tudi naše čitatelje.

Prvo sta stavila poslanca dr. Laginja in Spinčič s tovariši na gosp. ministerskega predsednika. Ta se glasi:

Pietro Decolle, občinski načelnik v Višnjaju, v poreškem političnem okraju, kateremu je voditelj znani namestniški svetovalec Aleksander vitez Eluschege, moral je pred meseci odložiti svoje dostojanstvo mej drugim tudi vsled tega, ker se je čutil zelo žaljenega po nekaterih izrekih imenovanega načelnika c. kr. okr. glavarstva.

Namesto da bi se v smislu zakona vršila nova volitev občinskega načelnika, posluje z vednostjo in sodelovanjem političnega oblastva kot občinski načelnik še vedno neki občinski svetovalec, imenom Antonio Dell' Oste. Ta je kot bivši občinski bla-

gajnik vsled ovadbe občinskega urada v Višnjaju z dne 10. sept. 1890, katere uspeh sicer še ni znan, na sumu, da je izneveril denar in vsled tega in drugih vzrokov nema zaupanja pri večini občinskih zastopnikov. Pri zadnjih dopolnilnih volitvah za državni zbor je Dell' Oste dal povod mnogim pritožbam hrvatskih volilcev, zato je opravičena misel, da se pod njegovim vodstvom tudi bodoče občinske in druge volitve ne bodo pravilno in mirno vršile. Z ozirom na to usojajo se podpisani vprašati Nj. ekscelenco g. ministerskega predsednika:

„Ali hoče Nj. ekscelenca prej ko mogoče potrebno ukreniti, da se člani občinskega zastopa v Višnjaju nemudoma skličejo in volijo po zakonu občinskega načelnika na mesto odstopivšega Petra Decolleja, in ko bode red v občini, vršijo splošne občinske volitve?“ (Sledi 18 podpisov.)

Drugo interpelacijo je stavil poslanec dr. Gregorčič s tovariši na g. ministerskega predsednika; a se glasi:

Osnovni odbor telovadnega društva v Prvačini pri Gorici je meseca prosinca t. l. predložil svoja pravila c. kr. namestništvu v Trstu in prosil uradnega potrjenja. Ta pravila so obsegala tudi določbe o društveni zastavi, obleki, učitelju in izdavanju tiskovin, kakor tudi o dramatičnih predstavah. C. kr. namestništvo pa je zavrnilo pravila z dostavkom, da se društvo na podlagi predloženih pravil ne dovoli, ker se v pravilih ne dopuščajo določbe o društvenih znakih (zastavah) in obleki, in sicer zato ne, ker se taki znaki smejo nositi le s posebnim uradnim dovoljenjem, katero pa se more odreči ali preklicati. Ker pa je ta določba že v pravilih, zato se že predsodi to vprašanje. Dalje je omenilo namestništvo, da bi se v § 2. predloženih pravil morale navesti dotične postavne določbe, in sicer glede telovadnega učitelja ces. odredbo z dne 27. junija 1850 o zasebnem

LISTEK.

Iz-za kulis.

„Hoc erat in votis“, namreč pogledati za kulise, ki nas ločijo od onega osodepolnega torišča, kjer se kuje in krpa naša „zaslužena“ usoda. In v tej zadevi smo Slovenci najbolj srečen narod, kajti mi zunaj kulis imamo 19. §. osnovnih postav za „ogledalo“, in oni, ki stopicajo in se klanjajo za kulisami, pa najboljšo voljo, da presekaajo gordični voz tega odstavka, ki je zavozljan tako duhovito, da padajo naši najboljši možje in najjačiji talentje v medlevico, kedar je treba potipati brez rokavic ta ustavno-zgodovinski voz. Naše kulise, ki nas ločijo v dve nedjednaki polovici, niso toraj nič drugega, kakor krasno in jasno nekateri paragrafi, ki se razločujejo le v tem od drugih brezštevilnih paragrafov, da se zovejo prvi „de jure“, drugi „de facto“, da so prvi podobni „fati morgani“, ki vabi od daleč optimistične popotnike v svojo senco, drugi pa senca in pribeljalščice pravici sami.

Najlepši prizor v Dantejevih predvicah je oni, v katerem vam slika neumrljivi pesnik večer pred vicami. Po življenju hrepeneče duše kleče ondi in dvigujejo tresoče roke — po odrešenju. In angelj pride iz nebes in tolaži nesrečne obsojence ter jim obljubuje, da jih bode varoval v temni noči.

Tudi Slovenci se klanjamo vsako leto pred

državnimi kulisami in dvigujejo roke po devetnajstem odstavku „de facto“.

In včasih se odsloné nekoliko kulise in ta ali oni tolažeči naš poslanec se prismejlja ter govori o sladkosti državnih paragrafov „de facto“. Dočim se godé pred kulisami tako ginljivi prizori, kuha se za kulisami lek vsem narodnim bolečinam po znamenem receptu: „Περὶ τῶν πρᾶσσειν οὐκ ἔχει νόον οὐδὲνα“. In s kakovimi recepti se vračajo potem naši tolažeči angelji iz-za kulis in govore o boljši bodočnosti. A letos so se nenadoma zazibale „kulise“. V skrajno slovensko kočjo se je čul njihov „grom in tresk“ in nepopisna bojazen se je vlegla vsem slovenskim trepetajočim dušam na srce.

Nekateri politični obsojenci so bili celó tako nepraktični, da so kričali: „Vesoljni dan se bliža našemu trpljenju; še jeden pot stresemo kulise in konec bode našim vicam“.

A zopet drugi in sicer praktični in v šoli politike izučeni čakalci, legli so na daljni čakalni balzak resignacije in trdili:

„Dona praesentis cape laetus horae et linque severa!“

S takovimi epopejami so se zopet zakrpale in podprle slavne kulise, za katerimi se bode kuhala tudi v bodoče dosedanja „smola“ in „čmerika“ in mi izven kulis hrepeneči bodemo gledali tudi dalje dim, le dim iz kuhinje paragrafov in klicali bodemo „Eppur si muove“. Kadi se v istini iz politične kuhinje in devetnajsti odstavek se praži in cvré za

kulisami, da ne bode kmalo drugega na njem, kakor same kočice. In v takem žalostnem stanu se sestavlja vedno naš politični jedilni list, saj je znano, da naš okus ni razvjen po kulinaričnih simpozijih.

„Sic dis placitum“, ki čuvajo naše visoke kulise, o njihovih obiskovalcih pa je vže davnej umestna prislovica:

„Noch keinen sah ich fröhlich enden“.

Molestus.

Sprehodi po praški razstavi.*)

XII.

Ko se je čez Žižkov in Bubenč vlegel mrak, napočila je po razstavi nova svitloba. Ves prostor se je zavil v neštete plinove in električne luči, dan se je umetno podaljšal, kakor bi tu noč ne imela moči. Onda zatulil je votlo doneči rog od kotlarne sem, da se je čez Gradžane do Kraljevih Vinogradov in dalje razlegal. Ta iznajdba francoskega inženjerja se je kazala prvič na pariški svetovni razstavi predlanskim in na dunajski kmetijski razstavi lani drugič; letos tretjič v Pragi torej. Na Dunaju so si bili pariškega inženjerja izposodili, da jim jo je napravil, v Pragi je večjo in lepšo „fontaine lumineuse“ od pariške, petkrat večjo od dunajske zgradil domačin, inženjer Kř.žik.

Na rogov poziv sešla se je vsak večer za obrtniško palačo na vrhu ali v spodnjem delu, v drvo-

*) Zaradi bolezni g. dopisnika se je poročilo zakasnilo. Oprav. ured.

pouku, gledé tiskovin tiskovni zakom, gledé dramaticnih predstav dotične policijske odredbe.

V Ajdovščini, kjer je okr. sodišča, se je že v novembru 1890 sestavil odbor, da osnuje telovadno društvo. Tudi temu odboru je c. kr. namestništvo vrnilo pravila zaradi določbe o nastavi in obleki in zaradi v § 8. navedena določba o knjižnici, kar se ne strinja z namenom telovadnega društva.

Oba imenovana odbora sta izpustila omenjene točke in namestništvo je potrdilo pravni obstanek obeh društev. Kmalu pa se je pokazalo, zakaj je vlada ugovarjala onim določbam. Odbora sta namreč prosila, naj namestništvo dovoli obleko, ki se strinja z obleko že obstoječih telovadnih društev. Namestništvo pa je odbilo obe prošnji z dostavkom, da obleka po sestavi in kakovosti ni praktična za telovadbo, temveč namenjena za javne nastope.

Visoko c. kr. ministerstvo za notranje zadeve je z odlokom z dné 21. avgusta t. l. odklonilo pritožbi z dostavkom, da se v sedanjih razmerah določena obleka iz javnih ozirrov ne more dovoliti.

Ker telovadna društva brez dvoma spadajo pod društveni zakon z dné 15. nov. 1867 in se more društvu odreči pravni obstanek le tedaj, če je po namenu ali vredbi nezakonito ali državi nevarno česar pa v teh slučajih vlada sama ni trdila, vsaj o se podpisani vprašati:

Kako more Nj. ekscelencia g. ministerski predsednik opravičiti nezakonito postopanje c. kr. vlade v omenjenih slučajih. (Sledi 22 podpisov.)

Poljaci.

II.

St. — Svečenik-jezuit Janez Bađeni potoval je letos o počitnicah po Slovenskem. Svoje potovanje popisuje v imenovanem listu pod naslovom: „U Slowieńców“. Pričenja s Celovcem, kamor ga je gnala jedina želja, da spozna bližje našo „družbo sv. Mohora“. Tam popisuje, kako ga je vodil s kolodvora nosač, ki nemškega niti razumel ni, kako je čakal na velezaslužnega tajnika naše družbe, ki ga pa ni mogel dočakati; popisuje potem svoj obisk pri vredniku „Mira“ in svoj razgovor z njim, in na konec pristavlja te-le znamenite besede:

„Kdorkoli je v Brnu, kaker v Celovcu, Ljubljani, kakor v Zagrebu, v Tirnovi, kakor v Koščicah več govoril, nego fraze, ki ničesar ne značijo, in odkritosrčno se razgovarjal, kakor je čutil in mislil, ne kakor so mu velevali oziri uljudnosti, ki vsak izraz tehta; vzlasi kdor ni vedel, da govori s Poljakom, in ni vprašal za ime, ali ni slišal, ko sem mu je jaz povedal, ali ko je slišal, mislil, da je laško, rumunsko, — ta je devetkrat v desetih slučajih izrazil žalost, da imajo Poljaci, narod slavne zgodovine, znani v plemenitosti, v Avstriji dandanes tako egoistično politiko, da se poljsko kolo briga samo za lastne, strogo gališke zadeve, in da za druge, če tudi najvažnejše interese in zahteve nima smisla. Če ti to govori kak centralist, kak očitni nasprotnik

redu, od koder se je bolje videlo, na tisoče broječa množica in strmela nad čarobnoboječnim prizorom. Živa orijentalna domišljija v pravljicah iz tisoč in ene noči ni mogla naslikati divnejšega obraza, katerega je tu inženjerjeva roka v resnici pričarala. Sredi nalašč otemnelega prostora pljuskal je najprej belomoten visok steber vode, proti vrhu vedno ožji, podoben gotiškemu oltarju, na podnožju olišpan z nekolikimi manjšimi vodometi, enakimi šopkom, iz katerih trakovi molé; kot širja podlaga zgoranjemu stolpu je bilo uvrščenih v nižjem delu tal na obeh straneh po nekaj enakih večjih vodometov, ki so malo čez podnožje gorenjih pljuskali. — Ko se je oko privadilo, da je razločilo šumeče žarke, zasvetila se je vsa vodena zgradba v blesteči belosrebrni luči, katera se je koj zamenjala z vsemi mavričnimi, enakomerno razdeljenimi barvami, tako živimi, da je moralo oko, nevajeno takega svita, zamizati. Menjale so se vrste barv od trenutka do trenutka, včasih so zasijali vsi žarki z narodnimi barvami, belo-modro-rudečimi; gledalcu je bil skupni vtis tak, kakor bi neprenehoma goreča palača iz tal rastla in sproti se podirala. Godba pa je svirala ves čas vesela napeve. Večkrat smo slišali našo „Najprej zastava Slave!“ Kdor ni sam gledal prečudno blesteče vodene zgradbe, temu ni mogoče opisati občutka, ki se polasti človeka, zročega v ognjeni vodomet, podrobno obstoječ iz mrgolečih vodnih

današnjega kabineta, zameješ se in se ne čudiš, če ti ravno to ponavlja z glasnejšim tonom Mladocéh, Mladoslovenec, zamigaš z ramenima in se tudi ne čudiš; če ti pa uprav to pesmico, samo z malo zmenjeno tonovo barvo, z lahkim spremenom v melodiji, izpóje v Lichtensteinovi klub (pisatelj misli brez dvojbe na prošlost) napisani katoliški Nemeč, verne, v kljub trenutnemu porazu pri Biagrovi zastavi stoječi Staročéh; ko ti jo zapóje i laški i nemški Tirolec, i Slovenec i Dalmatinec, i Slovák i Hrvat, — tedaj mora ta skupni, s tako redkim soglasjem v Avstriji oživajoči se zbor konečno pregreči čuvstvo, vznemiriti čutnice in vznevoljiti do vprašanja!

Zakaj smo mi tako nepopularni mej Slovani, ali in v koliko je to naša krivda? Kar se tiče politične strani tega vprašanja, ali bi naše kolo na Dunaju moglo tem Slovanom in katoliškim Nemcem skazovati več dobrohotnosti, večje podpore pri obranitvi njihovih verskih in narodnih interesov, v mejah spodobnosti in pravičnosti, ali bi ne bila v tem celó koristnejša in temeljitejša politika za našo deželo, nego druge zveze, katere celó trenutno koristi donasajo, — to prepuščamo v premislek in rešitev za to poklicanim možém.

Vendar razven tega vpliva brez dvojbe na to nesporazumljenje oddaljenost, hudobno obrekovanje, ki je razširja dunajsko časopisje in se od tam širi v vse provincionalne nemške in slovanske dnevnike. Ali bi ne bila dolžnost našega časopisja in našega slovstva, popraviti te misli, pokazati tem ljudém resnično zanimanje za njihove vitalne interese, z jedno besedo, zblížati se k njim, kakor si to brez dvojbe želé in kakor je to v našem popolnem interesu.

Tako duhovnik-jezuit! Kolikor je njemu mogoče, izrazil se je jasno. Njegovo delo ne more biti, da bi se mešal strogo v politiko, a česa je treba, je dovolj razvidno iz njegovih besed. Slovansko vzajemnost v najbližjem pomenu kaže že njegova pot med bratskim mu narodom slovenskim in njegovo pripovedovanje o njej tem lepše. Bog daj, da bi brzo pripomogli njegovi članki k občni, prijateljski poljsko-slovenski vzajemnosti. Ne moremo pa si kaj, da bi pri tej priliki naših „črno in vzlasi jezuitsko božjastnih“ matadorov ne opozorili, naj pridneje študirajo po boljših virih, nego je „Velehrad“, „Galicíjska Rusj“ itd. zgodovino Slovanov. Dozdaj so jim jezuitje: Galicin, Piehrling, Nilles in dr. še neznaní, dozdaj tudi še ne vedó, kdo je slovaško slovstvo v prošlem veku v Tirnovi vzlasi podpiral, ker sicer bi tako brezumno ne grdili jezuitov. Ne vedó, kaj delajo; s silo hočejo dokazati vsemu razboritemu svetu svojo borno puhlost, ki se razkadi v nič, kakor hitro se odluščijo fraze. Iz srca jih pomilujemo! Slovencem pa, ki so vredni tega imena in ki še niso zatajili vsega, kar je našim dedom bilo sveto, priporočamo v naročbo imenovani, izvrstno vrevjavani list*) „Przegład pow-

*) Letos je že jako laskavo ocenjal lajik Titus Sopodzko naš „Dom in Svet“ in „Rimaki Katolik“. Poudarjamo: lajik, ki se peča s slovstvi vseh slovanskih narodov in temeljito pozna zgodovino in slovstvo njihovo.

žarkov, v celoti harmonično poslopje, kakor bi se bil arhitekt ob njem trudil.

Pozno na večer odhajajočim je bil pred obrtnijsko palačo še drug blesteč prizor. Paviljon plinovitih tovarn je bil po celem površju obkoljen z gorečimi cevmi, ki so se združile v velikansko krono; vsak obroč, po več metrov dolg, videl se je kot iz tisočerihih lučic sestavljen, cela krona pa — tako se je zdelo — je bila iz milijonov biserov, po obsegu zadostna velikanu z deset do petnajst metrov debelo glavo, dekoracija kakoršno imajo plinarji še sami v oblasti, ker elektriki enakega ne morejo posneti. Raz vrh obrtnijske palače pa je obsevala električna solčna svetilka s tako intenzivno svetlobo, da so druge po več sto sveč močne električne luči pred njo otemnele.

Kdor je prvokrat čez dan v to izložbo prišel in jo zvečer zapustil, videl je toliko čudo novostij in zanimivostij, da gotovo dolgo ni mogel zaspati in spečemu se je sanjalo o nadzemljski svetlobi, kakeršno je drugi dan zdramljen v resnici zopet lahko gledal. —

* * *

Le še nekaj splošnih opazko tem po pravici toliko občudovanem podjetju! Nekaj, kar je bilo pri vseh prejšnjih razstavah samo po sebi umljivo, se je tukaj pogrešalo, namreč oni slavni nered, sin natančnosti ali nebrižnosti. Po vseh prejšnjih razstavah je zdaj cev počila, zdaj svečava odpovedala,

szechny“ v Krakovem, ulica Kopernika 26. (Cena: 10 glđ. na leto; izhaja mesečno v šestih po 9 do 11 pol).

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. decembra.

Notranje dežele.

Draginjske priklade. Strašno jezo nekaterih naprednjakov si je nakopal državni poslanec gospod kanonik Klun, ker je bil proti draginjskim prikladam uradnikom. Odveč bi bilo odgovarjati na vse napade. Temu pač nikdo oporekati ne more, da bi bilo neko nasprotje, ko bi na jedni strani poslanci tožili, da so se cene kmetijskim pridelkom znatno znižale in da kmetovalec izhajati ne more, na drugi strani bi pa dovoljevali draginjske priklade. Če se bodo plače poviševale, bodo se morala povišati tudi bremena in to bi sopot tudi kmeta zadelo. Povišavati uradniških plač brez povišanja davkov ni mogoče. Proti previsokim davkom se pa od več strani čujejo pritožbe. Sicer je pa treba vedeti, da je gospod kanonik poslanec kmetijskih občin in torej mora pred vsem gledati na svoje volilce. Če se malim obrtnikom ni mogel davek znižati, se tudi uradnikom priklade ne morejo dovoljevati. Nobenemu stanu se ne more dajati prednost. Če bodo pa po davčni reformi razmere boljše, bodo se gotovo tudi za uradnike kaj storilo. Tega se ni bati, ker vlada bode za uradnike tako še bolj skrbela. Slovenski poslanci bodo pa tudi gotovo radi kaj storili za uradnike, keđar bode to mogoče. — Dopisniku in vredništvu „Slov. Naroda“ naznanjamo, da gospod kanonik ni beneficijar pri Božjem grobu in da že več let pri Božjem grobu beneficijata ni.

Sodnijska pripravljalna služba. S predlogo zakona o sodnijski pripravljalni službi se strokovni krogi še precej strinjajo, če tudi bode za nekatere novo obremenjenje. Vrezana je bolj po nemškem načinu. Morda zaradi tega ne bode prav za naše razmere, ker pri nas vsaj studije za pravosodje in politično službo neso ločene, kakor v Nemčiji, kjer imajo za izobrazbo političnih uradnikov na mnogih vseučiliščih posebne državnopravne fakultete. Kar se pa časa studij tiče, pa ni bistvene razlike, kajti tudi skoro na vseh nemških vseučiliščih zahtevajo 4letne vseučiliščne študije od juristov. Vprašanje je pa vsekako, če je umestno, da bi bodoči sodec mogel sprva službovati tudi pri političnem uradu, ker upravna služba se precej razlikuje od pravosodne.

Ogerska. V ogerski zbornici je poslanec Beöthy interpeloval, če je res ministerstvo deželne brambe opozorilo poveljnike deželne brambe, da naj častniki ne čitajo nekega vojaškega lista. Minister je odgovoril, da čitanja dotičnega lista ni prepovedal, ker on sploh ne prepoveduje branja časnikov. Opomnil je pa poveljnike, da dotičnega lista ni zmatrati za resnega in da z njim vojaška uprava ni v nobeni zvezi. To se mu je zdelo potrebno zaradi discipline, ko je vrednik dotičnega lista šel mej opozicijonisce. Interpelant s tem odgovorom ni bil zadovoljen. Vrednik dotičnemu listu, Bolgar, je zatrjeval, da noben general budimpeštanske posadke se ne bode izrekel proti njegovemu listu, če ga vprašajo za njegovo mnenje. Večina je ministrov odgovor vzela na znanje.

(Dalje v prilogi.)

zdaj se je kak stroj pokvaril, ali je kaj eksplodiralo, ali se kaj utrgalo, ali požar nastal itd. itd. Že začetek je bil vedno in povsod nemaren, namreč prve tedne je bila vsaka razstava le do polovice gotova in kdor je hotel vse videti, moral je čez mesec dni ali še kasneje zopet priti. Vse drugače v Pragi. Na dan sv. Janeza se je razstava otvorila in bila je gotova, nikdo ni zapazil nedostatka, čeravno se je morda pozneje kaka malenkost predrugčila ali popravila, in ves čas se ni slišala skoraj najmanjša pritožba o neredu ali o nevarnosti, in sicer zato, ker se je, kar je bilo v človeški moči, v tem smislu vestno skrbelo.

Namene doseči, katere je razstava zasledovala, trudili so se njeni reditelji, ne samo z vabili do odraslih, ampak morda še bolj zasluženo s tem, da so šolsko mladino v trumah tje vodili; tu se je učil bodoči rod, nada sedanje generacije, svojega naroda moč ceniti, spoštovati, ljubiti ga, in ko se je videlo dan za dnem stotine otrok, včasih dokaj oddaljenih od Prage, vihtečih banderica, kličečih „na zdar vystavě“, ni ga bilo doraslega, kateremu bi ne bilo oko solzno postalo; vsakdo je bil preverjen, da tako početje mora dobrega sadu donesti; da bilo je celo nekaj ekscelencij gospodov, ki so se o tem kaj pohvalno izrazili. —

Skrbela se je tu, kakor po drugih razstavah za zabavo, za krepčila po jedilnicah in pivnicah in za

Vnanje države.

Bolgarija. Danes bi bila imela biti seja bolgarskega sobranja, v kateri bi se bivšemu knezu bilo dovolilo 50.000 levov letne pokojnine v znamenje hvalečnosti za neprecenljive kneževske zasluge za Bolgarijo. Ker je pa ta čas se izvedelo, da bi Battenberžan, ali sedaj grof Hartenau, penzije ne vsprejel, ker je v avstrijski vojaški službi, bode najbrž sobranje stvar opustilo. Sedanji bolgarski knez je bajó sam izrekel željo, da se grofu Hartenau-u dovoli pokojnina.

Rumunija. Novo rumunsko ministerstvo se najbrž ne bode dolgo obdržalo ker v zbornici nema trdne večine. Če mu junisti odreko podporo, pa mora pasti. Junisti se zastran vnanje politike pač strinjajo z vlado, o notranji politiki so pa drugačnih nazorov.

Belgija. Sedanja belgijska vlada je že mnogo storila za ravnopravnost flamanščine. Pod liberalnimi vladami se je povsod košatila francoščina. V Belgiji je francoski element imel jednake predprave, kakor pri nas nemški. Sedaj je pa že precej drugače. Celo pri dvoru flamanščina pridobiva veljavo. Te dni je kraljica belgijska prišla v flamansko gledališče. Ravnatelj gledališča jo je pozdravil v francoščini, ona mu je pa odgovorila v flamanščini in naglašala, da je treba posebno se ozirati na flamanščino, ki je stari belgijski narodni jezik. V flamanskih krogih so kraljičine besede vzbudile veliko zadovoljnost.

Francija. Sedanji ministerski predsednik Freycinet je vsprejet v francosko akademijo. Pri vsprejemni slavnosti je Freycinet v lepem govoru slavil Augiera kot politika in pisatelja. Predsednik je pa čestital Freycinetu in ga primerjal z Gambetto. Nekateri hočejo vedeti, da se sedaj kmalu Freycinet odtegne političnemu življenju, ko je postal član akademije.

Nemčija. Te dni je bil pri državnem kancelarju parlamentarni obed. Caprivi se je pri tej priliki razgovarjal tudi z nekaterimi naprednjaki in izrekel željo, da se kmalu rešijo trgovske pogodbe. Govorilo se je o politiki in da Francija ne vé, kaj bi storila, ko se snuje nekaka srednjeevropska carinska zveza. Ta zveza bode še bolj okrepila mirovno zvezo. Če tudi se je pogovor vršil kaj previdno, vendar se je videlo, da je nova carinska politika v prvi vrsti naperjena proti Franciji, katera noče skleniti trgovinskih pogodb.

Anglija. Lord Salisbury in lord Hartington sta izjavila, da mora gorenja zbornica zavreči predlogo o irski samoupravi, ko bi jo predložila liberalna vlada. S tem bi zbornica prisilila vlado, da razpiše nove volitve za parlament ali pa odstopi. Liberalni listi sedaj zaradi teh izjav hudo napadajo vlado, konservativce in gorenjo zbornico. Poslednji odrekajo pravico siliti vlado, da naj odstopi ali pa razpiše volitve. Po angleških navadah je vlada odgovorna le spodnji zbornici, za grajo gorenje zbornice se ji ni treba brigati. Konservativci so si izumili novo teorijo, da bi ž njo ovirali napredek. Dokler so konservativci na krmilu, je gorenja zbornica ničla, ker ničesa ne stori. Liberalni vladi so pa lordje pripravljali delati toliko sitnosti, kolikor le morejo.

Izvirni dopisi.

Z Bleda, 10. decembra. Vendar že enkrat! Več kot tri tedne smo že radovedno pričakovali dopisa, nad katerim bode strmel ne le Bled, ampak vsa de-

enake reči, toda ne brez mere in premisleka, le kot postransko stvar, primerno potrebam, zato pa je bila ta izložba še v drugem oziru „unicum“ med vsemi večjimi prejšnjimi, ni imela namreč deficita, ampak celo nekaj čistih dohodkov, dasiravno so se radodarno delile po večje vsote med dobrodelna šolska in druga društva, brezplačne vstopnice, in dasi se je tisoče in tisoče goldinarjev za dekoracije ob slavnostnih prilikah potrosilo.

Nadpisi bili so skoraj vseskozi češki in nemški, včasih še francoski, večkrat celo po nepotrebem nemški na prvem mestu; pa jim očitajo nestrpnost. Ko bi bil drugi narod v deželi sam kaj enskega napravil, kdo dvomi, da bi érke ne bilo videti drugačne od nemške?

Toda narodni duh se ni mogel zatajiti pri takem vspehu. Kadar je zasvirala godba, ali so tamburaši zabrenkali, ali kadar so orglje zapele krasno melodijo „Kdó domov mój“, spremljalo je tisoč grl z navdušenim petjem, staro in mlado, gospoda in priprosto ljudstvo, da celó oboroženci, priprosti vojak ali častnik.

V obča se je slišala le ena sodba: da se je podjetje tako posrečilo, da mu ga ni para v zgodovini. In to ne le brez sotrudá velikega dela so-deželanov, ne le zbog apatije avstrijskih Nemcev, ampak celó proti volji neprijateljev.

(Konec sledí.)

žela, in se popraševala, ali še niso dejali župana g. Janeza Mallnerja pod ključ? Hudomušni ljudje so govorili, da jim Nemeec sestavlja članek, ki se pošlje v „Slovenski Narod“, da se Mallner za večno pokoplje z županskim stolom!

Pretečeno soboto se je vzletela napovedana bomba, pa brez najmanjše škode; bil je silen di-rendaj; ker je bila ravno nedelja, skušali so vsi bivši odborniki dobiti „Slov. Narod“ z njegovim detetom „Rodoljubom“ v roke. Nove občinske volitve so namreč razpisane na 16. dan t. m., in mislijo si, hitimo, da jim potegnemo krinko z obraza! — Pa idimo k stvari! Bodimo odkritosrčni in recimo naravnost: Odkar je g. deželni glavar dr. Poklukar umrl, delali so strastno proti g. Mallnerju, menéč, če tega uničijo, bodo tudi pri deželnozborski volitvi lahko zmagali, vsaj na Bledu, s svojim kandidatom. Najpoprej so hoteli na lovu — mesto zajca — župana vjeti; mnogo let ima g. Mallner občinski lov v najemu, že pod poprejšnjim županom Vestrom na leto za 70 gld., ker pa sam brezplačno županuje, pa za 150 gld. Za ta znesek ga mu je prepustil tudi občinski odbor, le eden odbornik je nasprotoval; seji pa, v kateri se je to obravnavalo, je župan sam predsedoval, kar bi ne smelo biti; k seji tudi ni povabil par virilistov namestnikov, prav za prav pa je menda pozabil občinski sluga s povabilom se pri njih zglasiti. To je bil povod, da se je sklep ovrigel. Bila je napovedana nova seja, prišel je tudi Nemeec, virilistov namestnik — in je tudi nemški govoril — akoravno so temu kmečki odborniki naravnost ugovarjali in rekli, da nemškega ne razumejo. Sklenilo se je, da ostane lov g. Mallnerju za ponujeno svoto 200 gld. Ko je bila seja že končana in so nekateri odborniki odšli, je začasni predsednik na prigovarjanje Mallnerjevih nasprotnikov rekel, da se je pri glasovanju zmotil in se je zapisnik po seji popravil, kar gotovo ni opravičeno. Da bi bilo konec prepira, je c. kr. okr. glavarstvo oddalo lov na dražbi v najem, kateri je ostal gosp. Mallnerju, seveda za višji znesek.

Uničiti ga pa moramo, naj velja kar hoče! Denimo račune na cedilo! Ni mogoče, so že pregledani in odobreni, se je reklo. Nič ne dé. Eden pregledovalec naj reče, da ni zmožen pregledati jih in naj se druga pregledovalca volita. Rečeno, storjeno! Zopet seja, volita se izurjena pregledovalca, ki sta prišla vnevprijočim nepravilnostim na sled! Šolo je popravil brez občinskega dovoljenja! Radi priznamo, da bi se moral g. Mallner res z občino pogoditi — a zakaj ni tega storil, poslušajte: Napovedal je kot predsednik krajnega šolskega sveta šolsko sejo, v kateri je pojašnjeval, da je stara šola neobhodno potrebna popravila, tudi nasvetoval, kaj naj bi se ukrenilo. Vsi člani šolskega sveta so mu pritrdili, tudi tisti, ki zdaj rujejo zoper njega. Rekel je tudi, da po njegovih mislih menda ni treba vprašati občinskega odbora, ker bo pri občinskih dohodkih toliko prištedil v par letih, da bo stroške pokrtil brez posebne naklade na davke; naklade občine za občinske in šolske potrebščine, in sicer za tri šole, znašale so 10 odstotkov na direktne davke. Po njegovem proračunu bi popraviljanje stalo 1200 do 1400 gld.

Kadar pa človek kaj novega dela ali če tudi le popravlja, pokaže se marsikaj, na kar se poprej še mislilo ni, tako tudi pri naši šoli. Dobili smo tudi novo, mlado učno moč, ki ima dober okus in je marsikaj nasvetovala, kar se ji je tudi ugodilo, tako da so stroški narasli res na 2300 gld., od katerih je bilo precej prvo leto plačanih 600 gld., letos bi se bilo zopet plačalo 800 do 900 gld. brez nove naklade, ko bi se ne bila metala polena pod nóge, ostanek pa prihodnje leto. Ni se delala za šolo niti najmanjša sila ne z naklado, ne s tlako, in visoka c. kr. deželna vlada je sama priznala zasluge županove pri tem popravilu, ko mu je poslala pohvalno pismo?

Kaj pa s tombolo? Cesar gospodje neste našli med dohodki, najdete med stroški! Pač ni častno, ker 600 gld. je g. župan nabral pri gostih itd. za napravo ubožne hiše na Bledu, ki bi bila pač potrebna, ko drugi mogočeneži še niso nabrali ne bora, zdaj naj bi pa še stroške sam trpel, ko vendar med svet trobijo, da je berač in ni nič njegovega! Še huje je pa s požarno brambo. Imajo lepo poslopje s krasno opravo za brambo z vsem potrebnim orodjem in dve lepi brizgalnici; skupaj je stalo okoli 6000 gld. Prosjali, tekali in vozarili se je župan kot

načelnik na vse kraje, napraviljaval tombole in druge veselice, da je spravil skupaj lepo svoto 5000 gld. Nočemo tajiti, da so mu tudi nekateri še takrat prijatelji pri tem podjetju pomagali; v zahvalo za njegovo veliko požrtvovalnost pa so volili, nahujskani od onih, ki bi bili sedaj vsi radi župani, drugega načelnika. Slobodno jim, — a delo novega načelnika naj tudi bo, da spravi, kakor vé in zna, ostalih 1100 gld. skupaj. Če pa nočejo, naj pa prodajo vse, toliko bo že vrglo, da se dolg pokrije, morebiti še kaj ostane.

O „rajhu“ pa le molčite, nemčurstvo je na Vaši strani, kakor smo zgoraj omenili. G. Mallner ne govori popolno pravilno slovenski, a pri seji ni vendar nikoli žalil gg. odbornikov z jezikom, ki bi ga ne razumeli, kakor se je storilo od Vaše strani. Ima občinskega tajnika, ki je popolnoma zmožen slovenščine v besedi, ker je iz poštene znane gorenjske korenine, pa tudi v pisavi, in se gotovo v občinskih zadevah slovensko pisari. — Predobro nam je tudi znano, kako ste lovili, rotili in slepili odbornike, da so izstop podpisali, in jako otroče se nam zdi pisanje o županovem odstavljenju! Vsi ste odstavljeni! Ali se bo župan volil ali celi odbor?! Kaj nameravate, dobro vemo, še bolje ste nas pa o tem poučili z vsiljevanjem „Slov. Naroda“ in njegovega deteta med vrle konservativne Gorenjce! Res, pozor volitei krasne blejske občine! Volite može, ki bodo složno in mirno delali za naš lepi kraj, izvolite po svoji vesti značajnega, narodnega in pred vsem vernega župana, naj bo že potem Peter ali Pavel.

Iz Št. Petra na Krasu, 10. decembra. Dopis v „Slov. Narod“ št. 280. iz Št. Petra na Krasu mi daje povod, da nekoliko izpregovorim o Miklavževem večeru, katerega je priredilo bralno društvo „Mir“ s sedežem v Radohovi Vasi. Predsednik temu zgodovinsko slavnemu društvu je neki gospod iz Trnja. To društvo je poslalo nekaj vabil k Miklavževemu večeru v Postojino in v Ilirsko Bistrico. Bilo je to povabilo glas vprijočega v puščavi. Tudi pri šentpeterskih prvakah in posestnikih ni to povabilo našlo usmiljenja. Zdaj se je reklo: „Pojdite po ulicah in cestah ter pripeljite vse, kar dobite.“ Prišlo je res lepo število otrok, ki so se lovili, kričali in rovali okoli gostilne in po cesti, da je bil res pravi zabavni večer. Čudno je vendar, kako se je gospod predsednik društva predznil za otroke šentpeterske šolske občine Miklavžev večer prirediti, ne da bi se bil kaj posvetoval s tukajšnjim učiteljskim obojem, katero ima prvo dolžnost skrbeti za pošteno odgojo tukajšnje šolske mladine. Je li to pošteno, da se otroci brez váruha in brez nadzorstva do 10. ure po noči potikajo po vasi? Vsaj večina jih je bila brez váruha. Kdo je dal temu povod? — Ako je hotel gosp. predsednik imenovanega društva res otrokom veselje napraviti, moral bi se bil z vodstvom tukajšnje ljudske šole vsaj dogovoriti, da bi se bili potem otroci nekaterih hiš, v porazumljenju s stariši pod nadzorstvom imenovane slavnosti udeležili. Bolj pametno pa bi še bilo, da bi gospod predsednik jednake zabavne večere šolski mladini svojega okraja (svoje šolske občine) napravil in se ne utikal v področje drugih.

Iz Gradca, 10. decembra. (Prešernova slavnost akad. društva „Triglav“ v Gradcu. K ustanovitvi društva „Triglav“ privedla je naše rodoljube pač lepa ideja, da naj bi bilo to društvo domače ognjišče, okoli katerega se naj bi zbirala slovenska akademična mladež goječ vedo in umežnost; v njem naj bi se mladina razveseljevala z govori in prepevanjem domačih pesnij. Potrebo tacih društev uvidel je gotovo že vsakdo, kdor je skusil le nekaj časa življenje v tujem velikem mestu. Kako težko se loči abiturijent od svoje domovine, ko se mora podati v tuje mesto na visoke šole, da si pridobi potrebnih znanosti za svoj poklic! V tem trenutku je gotovo otožno srca vsacega, a kako se zopet razveseli, ko najde tam društvo, v katerem mu doni le domača beseda in domača pesem na uho, kjer se čuti zopet sam popolnoma domačega. Koliko mladeničev rešijo taka društva domovini, da se ne pogube v velikomestnem vrišču in šumu, da ne pozabijo onih lepih vzvišenih idej, katere so jih navduševale doma, temveč da se sanje vedno bolj ogrevajo.

Zvesto tej svoji nalogi deluje vže društvo „Triglav“. Veliko vrlih odličnih mož si šteje svojim bivčim članom, na katere se s ponosom ozira. Ponosni so na to društvo ne le vsi bivši in sedanji

društveniki, ponosna je nanj vsa domovina. V jasnem dokazu temu so simpatije, katere se mu zatrjujejo o vsaki priliki zlasti pri njegovih večjih slavnostih.

Običajno prireja društvo vsak tečaj po jedno večjo slavnost, v zimskem tečaju Prešernova slavnost in v letnem izlet na domača tla. Namenil sem se danes popisati lepo slavnost, katero je priredilo akademično društvo „Triglav“ pretečeno soboto v spomin pesniku Prešernu, s katerim se sme Slovenec ponášati pred vsem svetom. Prešernova slavnost v Gradcu je ne le slovenska, temveč — vseslovenska slavnost. Tu si videl zastopane skoro vse Slovane. Korporativno so se vdeležila slavnosti akademičnega društva: „Hrvatska“, „Stražilovo“, „Ognisko.“ Razun teh je posetilo „Triglav“ o tej priliki lepo število Čehov in Rusinov. Videli smo pa ne le med visokoločolci toliko slovanskih rodov zastopanih, ampak smelo trdim, da je imel tudi med ostalo gospodo vsak rod svoje zastopnike. Razven v Gradcu bivajočih vdeležila se je slavnosti tudi deputacija akad. društva „Prokop“ iz Ljubna in mnogo gospode iz južne Štirskije, še precej oddaljena Kranjska je bila zastopana. V posebno čast si pa sme društvo šteti, ker je posetilo to slavnost toliko odličnih mož, kakor gg.: njegov prvi častni član vseučilišni profesor in dekan dr. Krek, profesorji: Hauptman, Hubad, Turkuš, major Komel pl. Sočebčan, monsig. Tomše, dr. G. Ipavica itd.

Razven slovanskih je bilo navzočih tudi mnogo nemških rodbin. To je gotovo lepa navada društva, da vabi te na svojo slavnost. Prešernova slavnost daje ravno priliko tujcem pokazati, česa je Slovenec zmožen. Tu se seznanijo s slovensko pesmijo in godbo in uvidijo, da je tudi Slovenec vreden svojega obstanka, da ima tudi on svojo umetnost, da ima tudi on zmožnost za kaj vzvišenega. Dvorana, tako zvana „Annensäle“, ki ima prostora za 500 ljudi, bila je prenapolnjena. Pred početkom koncerta stopi na oder predsednik „Triglava“ drd. med. Jenko in pozdravi navzoče izražajoč svoje veselje nad tako mnogobrojnim občinstvom.

Pri koncertu nastopil je dvakrat zbor pod vodstvom g. dr. med. Švaba pojoč Ipavičovo „Slovenska pesen“ in Nedvedovo „Ljubezen in pomlad“. Burno odobravanje kazalo je, da so rešili pevci svojo čast v občno zadovoljnost. Skladatelj prve pesni g. dr. Ipavica sam se je kaj laskava izrazil o petju in pohvalil pevce in njih vodjo.

Dve točki so igrali tamburaši „Hrvatske“, in „Triglava.“ Prva, „Potpourri“ iz opere „Nikola Šubić Zrinski“ pokazala nam je, kako daleč so vže dospeli bratje Hrvatje v tamburaštvu, ker tako težke in lepe komade izvajajo na svojih tamburah. Posebno pohvalo pa zasluži vodja hrvatskih tamburašev gospod drd. med. Jokanec, ki je znal do take preciznosti izvežbati združeni tamburaški zbor. Druga tamburaška točka je bila Ipavičev „Mrak“, katerega je priredil za tambure g. drd. med. Švab. Pri tej točki smo uvideli, da so tudi naše pesni prikladne za tambure. Posebno je ugajal občinstvu konec, ko glas za glasom utihne in se slednjič le še don berdeta sliši kot odmev večernega zvona. Pri „Mraku“ je vodil tamburaški zbor Triglavčan g. drd. med. Šuklje. Umestno se mi zdi tu omeniti, da si je „Triglav“ še le pretečeno poletje priskrbel tamburice, a v kratkem času so se njegovi tamburaši toliko izurili, da jim je bilo mogoče nastopiti vže pri letošnji Prešernovi slavnosti.

Posebno se je občinstvo zanimalo za gudalačke komade in komaj je pričakovalo, da nastopi gosp. drd. med. Kuhar s svojim zborom. Njegovo ime samo jim je zagotavljalo lep užitek. Svirali so gudalači Nešvera „Ukolebavka“ in Havlasa „Davorija na Kosovo“. Veliko je občinstvo pričakovalo od tega zbora, a vendar je bilo še iznenadeno, kajti kar je slišalo, ni bilo navadno sviranje, bila je že umetnost.

V oktetu (Eisenhut) „San“ se je posebno odlikoval g. drd. med. Štuhec s svojim krasnim baritonom, kateri že v obče slovi po Gradcu. Na splošno željo je zapel osmospev še Ipavičovo „Planinska roža“, v kateri je pel bariton-solo gosp. cand. iur. Domicelj.

Razven dosedaj omenjenih pevskih točk je pel še g. Štuhec Vilharjevega „Mornarja“. Stara je že sicer ta pesem, a vendar se zdi še vsakemu nova, in vsak jo rad posluša, kadar se tako lepo pöje, kakor jo je pel gosp. Štuhec. Odobravanju ni bilo konca, dokler ni dodal še jednega komada.

Tem v resnici krasnim pevskim in muzikalnim točkam je bil vpleten slavnostni govor g. cand. iur.

Žolgerja. Govornik je popustil v svojem govoru posamezne podatke iz življenja slovenskega ljubljence, kateri so že itak dovolj znani, in se je podal na višje stališče. Skušal nas je vsaj za nekaj trenutkov povzdigniti v zračne višine in nas privedi v dotiko z našim pesnikom. Res, posrečilo se mu je to!

V svojem duhu smo se preselili z zemlje in dozdevalo se nam je, da vidimo pred seboj neumrljivega Prešerna. Na to nam je slikal govornik njegove najiminentnejše proizvode v krasnih slikah. S svojim lepim glasom in okusno mimiko priljubil se je govornik vsemu občinstvu. Zaslužil je splošno pohvalo v burnem odobravanju in „živio“-klicih.

Koncem vsopreda prečita g. tajnik akad. društva „Triglav“, Bleiweis vitez Trsteniški, došle brzojave, katerih je bilo nad 20.

Zaključivši oficijelni del te lepe slavnosti, zahvali g. predsednik še jedenkrat občinstvo na tako mnogobrojnem pohodu in imenuje stoloravnateljem zabavnega dela g. Gestrina, ki je bil z glasnim „živio“-klici pozdravljen. On je znal s svojo že večkrat dokazano spretnostjo tako dobro zabavati občinstvo, da je še celó lepo število dam ostalo do pozne ure v naši sredini.

Najprej je dal besedo g. cand. iur. Vodopivcu, kateri je pozdravil v kratkem, pa jedernatem govoru zastopnice krasnega spola, omenjajoč njihovo važnost in tudi sedanje zanimanje za narodno stvar.

Za njim je povzel besedo g. cand. iur. Domicelj in je napil akad. društvu „Hrvatska“, poudarjajoč jedinstvo in sporazumljenje tega društva s „Triglavom“.

Gosp. stud. iur. Strgar nazdravil je akad. društvu „Stražilovo“, g. drd. med. Gregorič akad. društvu „Ognisko“, g. cand. iur. Žolger Čehom, gosp. drd. med. Štuhec Bolgarom, gosp. stud. phil. Eller Rusinom. Gosp. cand. iur. Seliškar pozdravil je zastopnike akad. društva „Prokop“ iz Ljubna. Gosp. cand. iur. Mohorič zahvaljeval je hrvatske tamburaše, kateri so vedno pripravljene, „Triglavove“ slavnosti po svojih močeh povečati, in gosp. drd. med. Švab je isto storil gledé na gudalački zbor. Odgovarjali in zahvaljevali so se na napitnicah predsedniki in zastopniki pozdravljenih.

Med posameznimi govori so marljivo udarjali tamburaši in pevci so prepevali slovanske pesmi. Povsod je vladala prava domača zabava. Ko smo se morali ločiti jeden od drugoga, bila je splošna sodba: letošnja Prešernova slavnost nadkriljuje vse doseđanje, ki jih je priredilo akad. društvo „Triglav“.

Iz Zagreba, 8. decembra. Dokler se na višjem mestu še zdaj ugiblje, koga bi poslali za nadškofa v Zagreb, izbran je kar na tihoma za škofa v Križevcih dr. Julijan Drohobeczky ter je tudi že potrjen. Novoimenovani škof križevski je rojen Malorus ali Rusin ter je star še-le 42 let. Šole je dovršil v Marmaroš-Sigetu in v Ungvaru. Leta 1876. je postal arhivar ungarškega grško-katoliškega škofa, kjer je v seminaru predaval tudi latinski jezik. Baval se je mnogo tudi z godbo ter je bil vodja kora v stolni cerkvi. Leta 1881. postal je profesor na ungarški preparandiji, a leta 1883. ravnatelj istega zavoda. Pod njegovim vodstvom se je pevsko društvo ungarško „Dolarda“ med vsemi ogerskimi pevskimi društvi najbolj razvilo ter je dobivalo tudi na vseh sestankih prvo darilo. Žali bože, da je to društvo ultra madjarsko vodil omenjeni Malorus, kateremu je glasbena akademija in konservatorij v Budimpešti podelil častno diplomoprofesorja.

Drohobeczky se je bavil tudi z literaturo. Tako je prevel Duhnovičovo „Zgodovino prešovske škofije“, „Načrt zgodovine munaške škofije z gledišča narodne šole“. Baval se je mnogo z etnografijo, a od l. 1886. je vrejeval cerkveno-socijalni list „Kelet“. Pravijo, da je Drohobeczky prav dobrotljiv človek in pa izvrsten govornik ter izvanredno naobražen. Kot rojen Malorus govori ruski, a vrh tega madjarski, nemški, latinski, francoski, taljanski in tudi že hrvatski, kar bode zdaj gotovo najbolj potrebno. Bog daj, da bi na Hrvatskem gojil pri položnih vernikih ljubezen do vere pa tudi do hrvatske domovine vsaj v istej, če že ne v večji meri, kakor je to vršil na Ogerskem za madjarstvo. Kako srečen bo njegov narod, če bo nasledoval v tem pogledu prerano umrlega in celemu hrvatskemu narodu nepozabnega Hranilovića, iskrenega prijatelja škofa Strossmayer-ja. Hrvatski narod pričakuje to od svojega novega škofa z vso pravico.

Tudi v najvišjih krogih naših oblastev so se dogodile važne premembe. Ker je predstojnik na-

šega najvišjega sodá, stola sedmorice dr. Livije Radivojević na svojo prošnjo upokojen, imenovan je za to dostojanstvo bivši predstojnik oddelka za bogočastje in nauk dr. Štefan Spevec, a za predstojnika omenjenega oddelka narodni poslanec in vseučilišni profesor dr. Izidor Kršnjavi. Ta prememba sicer ni prišla iznenadeno, vendar pa malo poprej, nego se je mislilo. Ali predsednik stola sedmorice je doslužil 40 let službe, pa ni želel še nadalje ostati v službi, zato je so se te premembe tako hitro zvršile.

Novi predstojnik oddelka za bogočastje in nauk je poznat kot poseben ljubitelj umetnostij. Hotel se je s početka posvetiti gimnazijalni profesuri, ali ko je postal doktor filozofije na dunajskem vseučilišču, šel je podpiran od škofa Strossmayer-ja v Rim, kjer je proučeval starine in umetnosti celih pet let, pa se mora reči, da on gotovo na vsem Hrvatskem najbolj pozna v tem pogledu Italijo. Ko se je vrnil v domovino, bil je postavljen kot izredni profesor umetnostij na zagrebškem vseučilišču. Vendar pa mu tukaj ni najbolj ugajalo, nego je hotel še kaj več doseči. V tem času je spisal tudi nekoliko razprav o umetnosti, ki so mu bolje uspele nego slike, katere je naslikal. Kdor je hotel na Hrvatskem od l. 1880. kaj več doseči, nego biti navadni človek, ta se je moral posvetiti politiki in javnemu življenju. In tako je storil tudi dr. Kršnjavi, ko se je dal izbrati v sabor kot vladni privrženeec. Od tega časa je hitro napredoval, ker je zares bistroumen in precej dober govornik, pa je bil tudi večkrat izbran za poročevalca v raznih odsekih. Tudi v mestno zastopstvo zagrebško je bil izbran ter te posebno v šolskem odseku kot veščak pokazal. Ko se je slutilo, da pojde predsednik stola sedmorice v pokoj, začne se on učiti pravoslovja na dunajskem vseučilišču, a letos je bil na graškem vseučilišču promoviran za doktorja prava. Sedaj je imel že vsa svojstva za predstojnika, a da prouči tudi šolstvo v inozemstvu, šel je pred pol leta celó na Švedsko, kjer so neki šole najbolj vrejene. Kmalu ko se je povrnil, zgodile so se omenjene premembe in tako je postal dr. Kršnjavi novi predstojnik. Kakor je mož podjeten in delaven, upati je, da bode šolstvo na Hrvatskem povzdignil v vsakem pogledu.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. decembra.

(Promocija.) Danes bil je na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem prava gospod Vladimir Foerster, sin vrliga glasbenika Antona Foersterja. Čestitamo!

(Z Dunaja) se nam poroča: Dne 25. novembra t. l. je družba sv. Ambroža v katoliški resursi slavila spomin Gallusov in Mozartov. Pri tej slovesnosti se je pelo več Gallusovih skladb, ki so obče ugajale. Znani rojak g. Jos. Mantuani, ki z velikim vspehom zasleduje velezanimivo delovanje slovenskega rojaka Gallusa (Petelina), je pri tej priliki govoril zanimiv govor, katerega objavimo prihodnjič.

(Iz Loža) se nam poroča: Dne 10. t. m. dopoldne po sv. maši v mestni cerkvi je g. okrajni glavar Del Cot g. mestnemu županu G. Lahu pripel nedavno mu podeljeni zlati križec za zasluge.

(Škofjeloška narodna čitalnica) je imela dne 10. t. m. svoj redni občni zbor. V novi odbor so bili izvoljeni gg.: Blaž Mohar, predsednik; M. Bežan, podpredsednik; Lovro Sušnik, tajnik; Bogomir Krenner, blagajnik; dr. Anton Arko, odbornik.

(Zavarovanje pokojnega nadvojvode Henrika.) Pred kratkim na Dunaju umrlí nadvojvoda Henrik je bil zavarovan pri „Greshamu“ za 500.000 frankov, katera vsota se bode sedaj izplačala hčeri baronici Waideck.

(Slovensko pevsko društvo na Dunaju) pridedi v torek, 15. decembra, v Ronacherjevi dvorani (I., Schellinggasse), veliki svoj adventni koncert, pri katerem bodo sodelovali: gospica Nećmi Jirečkova pl. Samokova, gospica Josipina Jamnicka i g. Bohdan pl. Vulaković. Vspored obstoji iz dveh delov. Prvi obsega: 1. Vilharjevo „Slóvo“, slovenski moški zbor, bariton-solo, pöje g. Vulaković. 2. a) Dvořak A.: „Variace“, b) Rubinstein A.: „Valse caprice“, igra na glasoviru gospica Jirečkova. 3. Bendl K.: „Slavin“, cyklus slovanskih pesmij za mešani zbor s spremljevanjem na glasoviru in harmoniju: a) maloruska, b) lužička, c) poljska. (Te skladbe je skladatelj poklonil „Slovenskemu društvu.“) 4. „Hrvatske

pesmi", pjo gospica Jamnicka. 5. a) Münchheimer A.: „Góral“, poljski zbor moški, bariton-solo, pje član (Slovenec) g. J. Grm; b) Horejšek V.: „Tuga“, srbski zbor moški; c) Nešćinski P.: „Zakuvala ta siva zazulja“, moški zbor maloruski, tenor-solo pje Rus A. Köhler. 6. a) Smetana: „Polka“, b) Liszt: „Rhapsodie 13“, na glasoviru igra gospica Jirečkova. 7. Bendl K.: „Slavin“, izbor četrti; d) bolgarska, e) srbska, f) hrvatska, g) hrvatska iz Medjimurja. 8. Iv. pl. Zajc: Duetto iz opere „Zrinjski“, pjeta gospica Jamnicka in B. pl. Vulaković. 9. Forchtgott-Tovačovsky A.: „Zvuky slovanske fantazije“ za moški zbor s spremljevanjem vojaške godbe. Spremljevanje priredil gosp. A. A. Buchta. Na glasoviru spremljata gg. Paurji Kohn. Glasovir Bösendorferjev, harmonij Kotykiewczew. II. oddelek: Koncert vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 19. pod vodstvom g. kapelnika Alf. Ozibulke. — Vstopnice se dobé za cerkelj po 2 gld., druge po 1 gld. 50 kr. v društveni pisarni (I. Tiefer Graben — L. Bouchal), v „Slovauski Besedi“ (I., Wallnerstrasse 2), in na koncertni večer pri blagajnici. Na ta koncert opozarjamo na Dunaju živeče Slovence.

(Prva ljubljanska podružnica sv. Cirila in Metoda.) Na prošnjo načelnitva opozarjamo še enkrat na jutrnji občni zbor te podružnice, ki bo ob 11. uri dopoldne v steklenem salonu čitalničnem in ne v pevski sobi, kakor je bilo v prvem naznanilu.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bo predstavljala znana narodna igra s petjem „Revček Andrejček“.

(Veselo naznanilo.) „Slov. Gospodar“ poroča, da je celjski okrajni zastop, ki je v slovenskih rokah, v zadnji seji sklenil priklade znižati od 25% na 21%, torej za 4 kr. pri vsakem goldinarju. Prejšnji načelnik Stieger naj sedaj sodi, kdo bolje gospodari, ali nemškutarji ali narodnjaki.

(V Celju) se vrše prihodnje leto porotne sodbe dne 18. januarja, 14. marca, 16. maja, 11. julija, 26. septembra in 21. novembra.

(V Gor. Gradu) posluje slovenska posojilnica še-le osem mesecev, pa je imela že 120.000 gld. prometa.

(Obsojen) je bil pri porotni sodbi v Celju M. Lah iz majšperške župnije na vislice, ker je dne 25. oktobra iz jeze ubil svojega tasta Šalamuna.

(Hripa) se zopet širi po naših krajih; v Gradu je že več oseb zbolelo, tudi v Ljubljani so zdravniki že konstatovali posamezne slučaje. Letos je hripa nevarnejša, ker se jej rada pridruži pljučnica.

(Umrl) je v četrtek v Luomostu najstarejši avstrijski zgodovinar in utemeljitelj novejšje šole za avstrijsko zgodovinsko raziskovanje, msgr. dr. Albert Jäger. Dne 8. t. m. je praznoval 91letnico svoje dobe.

(Umrla) je danes po noči v Trziču gospa Marija Tekster, hišna posestnica, v 79. letu dōbe svoje. R. I. P. †.

(Železnica Celje-Velenje) je dokončana in bo izročena občnemu prometu dne 27. t. m.

(Zadnja okrožnica poreškega škofa) je dala povod raznovrstnim komentarom. Mi se nismo in se ne bodemo vtikali v to zadevo, le to opomnimo, da se tudi slovenski liberalci v zavijanju resnice prav nič ne ločijo od židovskih. Iz Istre nam namreč poroča prijatelj, da je poreški škof duhovnikom prepovedal le „razširjati in razpečavati“ list, ne pa čitati. To naj vzmó ad notam oni slovenski časniki, ki pri tej priliki zopet udrihajo po „črnem suknu“. V resnici škandalezno je že, kar uganjajo nekateri časnikarji, kateri so hoté ali nehoté popustili svoj pravi poklic. Tem velja Greuterjev medmet.

(Iščejo se dediči) za ostalino po rajnem g. dr. Josipu Ljubiču, c. in kr. polkovnem zdravniku, kateri je dne 16. marca letos umrl v Kralj. Gradu brez oporoke. Ker tudi njegove sestre M. Ljubič bivališče ni znano, naj se dotičniki zglasijo do 31. oktobra l. 1892. gledé ostaline pri novomeškem okrajnem sodišču ali pri varuhu ad actum g. K. Zupančiču.

(Utonil) je 38letni rešetar Lovro Oblak iz kočevskega okraja v vodi Murici pri Bruku na Štajerskem.

(V Savo) je skočil dne 7. t. m., kakor se poroča iz Brežic, Matija Žorman, učitelj na trirazrednici v Dobovi. Govori se, da se mu je zmešalo.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) Č. g. Ig. Rom je iz Dramelj premeščen v Slov.

Bistrice, č. g. R. Raktelj pa iz Slov. Bistrice v Mozirje.

Raznoterosti.

— Vseh vseučilišč na svetu je 147. Največje je v Parizu, ki šteje 9215 slušateljev, dunajsko šteje 6220 slušateljev, berlinsko 5527. Najmanjše je gotovo angleški Fourah Bay College v Siere Leoni v Afriki, ki šteje 5 profesorjev in le 12 slušateljev.

— Odtogljaj pri dijetah. Oim poslanecem, ki so bili na mirovnem kongresu v Rimu, je predsedništvo državnega zbora odtegnilo 8 dnij pri dijetah.

— Levi gospoda Carnota. Abesinski kralj je poslal predsedniku francoske republike dva leva v dar. Hkratu mu je tudi podelil najvišji abesinski red.

— Snaženje pariških ulic stane na leto 6,760.000 frankov. S snaženjem ulic bavi se nad 3000 ljudij. Za snaženje ulic imajo tudi posebne stroje, ker bi ročno delo bilo prepočasno.

— Zanimiva pravda je sedaj v Londonu. 21letna grofinja Russel toži svojega moža, vnuka znamenitega ministra Russela, da jo tape in sploh grdo ravna ž njo. O tej pravdi govori se v vseh angleških višjih krogih.

— Chicaga. Neki inženjer hoče vedeti, da se bo 1893. leta pogreznila Chicaga v zemljo. Tla namreč ne bodo mogla nositi teže razstavnih poslopij. Voda michiganskega jezera je tla pod mestom že tako izpodjela, da so le 16 čevljev debela. Mesto se bo pogreznilo 40 čevljev globoko. Kaj takega se pač še ni videlo na nobeni razstavi.

— Reparji. V Ozieriju na Sardinskem odpeljali so roparji podjetnika rozaške železnice v gore in zanj zahtevajo 300.000 frankov odkupnine. Odposlali so se vojaki, da polové roparje.

— Crispi in republikanci. Crispi je svoje republikanske tovariše iz l. 1848. in 1860. brzojavno pozval, naj se upro Rudinijevi politiki, ker je prekonservativna (?). List „Opinion“ brani vlado in Crispija imenuje upornika.

— Na Francoskem je bilo nedavno podržavljenih zopet 150 šol. Nasledek pa je bil, da ostalo le 4170 otrok v državnih zavodih, 12.990 pa jih je vstopilo v zasebne šole.

Telegrami.

Dunaj, 11. decembra. V večerni seji je minister baron Pražak odločno zavrnil Mladočeha dr. Vašatyja. — „Fremdenblatt“ poroča, da je bil sicer nadvojvoda Leopold Ferdinand mimogredé v Carigradu, toda ni nikogar obiskal. Politične kombinacije so že zaradi njegove mladosti neverojetne.

Dunaj, 12. decembra. Pravosodni odsek državnega zbora je sprejel več prememb postavnega načrta, katerega je sklenila gospodska zbornica o reformi pravnih in državnopravnih nauk, in vstavil o državnih izpitih določbe vladne predloge, da je namreč prvi državni izpit koncem tretjega semestra. Postava stopi v veljavo 1892/93.

Budimpešta, 11. decembra. Državni zbor je z veliko večino sprejel vladno predlogo o razstavi leta 1895.

Tujci.

10. decembra.

Pri **Maliču**: Wolf, Deutscher, Moravetz, Eisenstätter, Schwarz, Schrecker, trgovec; Wechman, Grünwald, potovalec, z Dunaja. — Klementz, tajnik, iz Grada. — Pereles, potovalec, iz Prage. — Benedik, župnik, iz Brezovice. — Reinling, trgovec, iz Monakovega. — Ciarnse in Hohenberger iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Knytl, trgovec, in Eiser, knjigovodja, z Dunaja.

Pri **avstrijskem caru**: Varady, gimnastik, s sprogo, iz Budimpešte. — Smolnik, potovalec, in Tujetsch, iz Maribora.

Pri **avarskem dvoru**: Radl, Želko, Srner, Stefanič, iz Černomlja. — Sever iz Kostanjevice. — Žgur Leopold iz Vipave.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju		
7. u. zjut.		735.0	1.0	sl. jzap.	oblačno
11. 2. u. pop.		734.5	7.0	"	"
9. u. zveč.		736.4	6.2	"	jasno

Srednja temperatura 7.3°, za 7.9° nad normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 12. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšeniča hktl.	8.80	Špeh povejen, kgr.	— 62
Rež,	6.80	Surovo maslo, "	— 68
Ječmen, "	4.56	Jajce, jedno, "	— 3
Oves, "	3.9	Mleko, liter, "	— 8
Ajda, "	5.36	Goveje meso, kgr.	— 62
Proso, "	4.55	Telečje, "	— 56
Koruza, "	5.30	Svinjsko, "	— 54
Krompir, "	2.50	Koštrunovo, "	— 40
Leča, "	11	Pišanee, "	— 40
Grah, "	10	Golob, "	— 15
Fižol, "	10	Seno, 100 kgr.	1.87
Maslo, kgr.	— 84	Slama, "	1.96
Mast, "	— 66	Drva trda, 4 mtr.	7
Špeh svež, "	— 54	" mehka, "	5

Zahvala.

Preblagorodna gospa soproga prvosednika krajnega šolskega sveta blagovolila je nabrati znesek 28 gld. 70 kr., katerega je podarila podpisaneu šolskemu vodstvu z namenom, da se o sv. Miklavžu obdaruje najubožnejša šolska mladina s potrebnimi šolskimi rečmi. Za ta blagodušni dar zahvaljujo se njej in p. n. dariteljem v imenu obdarovane šolske mladine.

Šolsko vodstvo v Ribnici dne 6. decembra 1891.

Anton Lapajne,
učitelj.

Primera št. 7

(nikaka tontina): (149) 3-1

Polica guvernerja države Novi York.

Leta 1850. zavaroval se je Mr. Lucius Robinson, o svojem času guverner Novoga Yorka, na življenje pri

"THE MUTUAL"

največja in najbogatejša zavarovalnica na svetu.

Osnovana na goli mejsobnosti.

Garancijski zaklad:

367³/₄ milijonov goldinarjev a. v.

Skoro 70 milijonov goldinarjev več, kakor vsaka druga zavarovalnica.

Tedanja starost: 31 let. Zavarovalna vsota: 5000 dolarjev.

Letna premija: 155%, dolarja.

Ko je Mr. Robinson pred kratkim umrl, dobili so njegovi dediči vsled priklopljenih deležev od dobička namestu 5000 dolarjev 14.453 dolarjev, ali skoro trikrat toliko, kolikor je bila prvotno zavarovana vsota.

Ta polica ni bila nikaka popolna tontina — katere rezultat objavlja sedaj neko drugo ameriško društvo — in izguba vseh premij, v slučaji, da se je ustavilo plačevanje, je bilo izključeno.

Generalno ravnateljstvo za Avstrijo:

Dunaj, I. Lobkowitzplatz 1.

Glavni zastopnik za Kranjsko:

ALOJZIJ LENČEK

v Ljubljani, na Sv. Jakoba trgu.

Božične in novoletne karte. Usojam se najljudneje vabiti na obisk svoje velike dekoracije za božična drevesca.

božične razstave

spisov za mladino, slovstva za darila, krasnih del, knjig s slikami, poučnih in zabavnih iger, slik in fotografičnih aparatov

z vsem, kar zraven spada v kasetah po 6 in 7 gld. — Velika izber pisnih kaset, poezijskih in fotografičnih albumov, fotografičnih podstavkov, notnih map, reliefnih albumov, globusov v raznih velikostih, slikarskih predlog, dekoracijskih krožnikov, pismenih map z opremo in brez nje, pismenoznamskih albumov po 30 kr. do 8 gld.

Gosli, citre po 8—13 gld., koncertne in elegijske citre po 20 gld., toki za citre po 3 gld., gitare.

Najnovejše: Postekleno slikarstvo, izber glinastih posod in pripadajočo slikarsko pripravo. — Vsi deli za izdelavo papirnih cvetic, kakor tudi opravljene kasete po 3 gld. 50 kr.

Velika izber muzikalij, oper in operet, izvlečkov za klavir, potpourrijev, salonske, plesne in klasične muzike.

(3—1) **J. GIONTINI,** Koledarji vseh vrst in cen.

Modelirske pole za jaslice. knjigarna in prodajalnica papirja v Ljubljani.

Božično darilo.

Sv. Alojzij Gonzaga

ali (1482) 30-9

devetdnevna, oziroma šestnedelna pobožnost v spomin blažene smrti sv. Alojzija.

Spisal Jan. Smrekar, katehet ljudskih šol v Ljubljani.

Dobiva se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

Kdor si že hoče naročiti dober nemški zabavni list, naroči naj si list (1)

„Deutscher Hausschatz“

katerega 18. letnik se je ravnokar pričel. Ta list prinaša prav lepe povesti od najboljših nemških katoliških pisateljev, ima v vsaki številki prilogo za gospodinje in razne znanstvene sestavke. Poleg tega je list bogato in lepo ilustriran. Z ozirom na pošteno berilo in krasne podobe je letna naročnina 7 mark 20 pf. (4 gld. 18 kr. av. velj.) jako nizka.

Vabilo. (1494) 3-2

Ze mnogo let oproščajo se blagotvoritelji čestitanja ob novem letu in ob ob godovih s tem, da si jemljejo oprostne listke na korist ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečavanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgoveca Karol Karinger na Mestnem trgu šte. 8 in Albert Schäffer na Kongresnem trgu šte. 7.

Vrhu tega bodo v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta mestni uradni sluge kakor poslednja leta tudi letos raznašali oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti petdeset krajcarjev in na vpisni poli poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljenе meje.

Pisemnim pošiljtvam bodi pridejana razločna adresa.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat dež. stolnega mesta Ljubljane, dne 3. decembra 1891.

Izšla je v slovenskem prevodu knjižica:

Delavsko vprašanje.

Okrožnica

sv. Očeta Leona XIII.

Preložil Andrej Kalan, vrednik „Domoljuba“.

Cena posameznim izvodom 1 kr. Pri večjih naročilih za razdelitev med ljudstvo po dogovoru cenejša.

Dobiva se v

„Katol. Bukvarni“ v Ljubljani.

Naznanilo.

Na nedavni poziv se sicer ni oglasilo toliko gospodov duhovnikov, da bi se mogli samo zanje izdati

Duhovski poslovnik,

vendar se je tiskovno društvo odločilo, da ga čim najhitreje izda. Res je, da je ravnokar izšel Helfertov „Geschäftsstyl“ v novi izdaji, a ozira se le bolj na določbe in razmere češke cerkvene provincije. Tudi je ravnokar izšel 1. snopič Dannerbauerjevega „Geschäftsbuch“-a, ki bo de pa še-le v kakih dveh letih dovršen. Vrh tega je cena obema knjigama jako visoka: Helfert stane nevezan 4 gld., Dannerbauer bo de stal nad 8 gld., a nobena teh knjig ne podaje slovenskemu duhovniku tega, česar si želi, namreč natančnega, zanesljivega, v domačem jeziku spisanega temeljitega navoda za uradno poslovanje. Vse to pa bo de podajala duhovnikom vseh slovenskih škofij naša knjiga, o kateri se je pregledovalec-veščak izrekel prav pohvalno in celo zatrdil, da ga skoro ni oddelka v uradnem poslu, ne katerega bi se pisatelj ne bil oziral.

Opirajoč se na že mnogokrat razodeto željo po taki knjigi, izdali jo bodemo v štirih zvezkih, katerih vsak bo de obsegal 7-8 tiskanih pol in stal 60 kr.

Ker je slovenske duhovščine častna stvar in potreba, da imamo v materinščini tako knjigo, zato pričakujemo vsestranske podpore. Naročila gospodov, ki se doslej še niso oglasili, sprejema

Odbor

katol. tiskovnega društva.

V Ljubljani, dne 28. novembra 1891.

Božična darila.

Spodnja krila (kitlje)

iz sukna in volne,

pletene trikot-jopice in trikot-obleko za otroke

se dobè cenó pri (1472) 2-2

MARIJI PODKRAJŠEK, Špitalske ulice.

Leto ustanovljenja 1820.

Srebrna svetinja Pariz 1878.
Častna in priznana diploma Dunaj 1873.

Insam & Prinoth
St. Ulrich,
Gröden, Tirolsko,
priporočata se za

cerkvena dela od lesa, kakor:

oltarje, lece, krstne medenice, spovednice, križeva pota, podobe svetnikov, Kristuse, podobe za jas- (1392) lice i. t. d. (4-3)

po najnižjih cenah.

☛ Ceniki zastoj in franko.

Nič več kašlja!

Staro in preizkušeno domače zdravilo sô pristni

Oskarja Tietze-ja
čebulni bonboni,

ki nena- doma hitro pomagajo proti kašlju, hripavosti, zasliženju itd. Le posebna sestava mojih bonbonov je že porok za vseh. Paziti je treba natančno na ime Oskar Tietze in na „čebulno znamko“, ker so tudi posnetki, ki pa so brez vrednosti in celo škodljivi.

☛ V zveznjih à 20 in 40 kr. ☛

Glavna zaloga: Lekarnar F. Križan, Kromeriz. — Zaloga v Ljubljani: Lekarnar Ub. pl. Trnkóczy, lekarnar L. Grečel, dalje na Kranjskem v mnogih lekarnah; prodajalnicah itd. (1399) 20-4

Največja zaloga šivalnih strojev

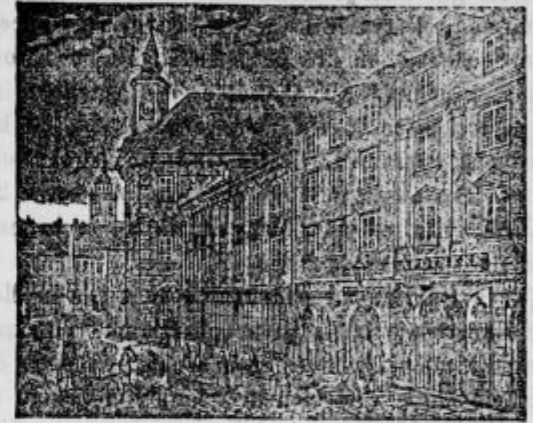
(1410) JAN. JAX, (F-08) LJUBLJANA,

Najnižje cene.

Ugodni vplačilni obroki se (1410) dovoljujejo. (30-26)

Zamenjuje stare stroje.

Poprave vrše se točno trajno in ceno.

Za bolne in zdrave

je najboljše hranilno sredstvo, silno potrebno za zdravlje, priznано od zdravnikov kot „izvrstno“ in od mnogih bolnikov s pričali najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitek s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno pridejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri Ubaldu pl. Trnkóczy-ju, lekarnarju v Ljubljani; na Dunaju imajo zalogo lekarnarji: Viktor pl. Trnkóczy, V. okraj, Hundstürmerstrasse 113; dr. Oton pl. Trnkóczy, III. okraj, Radetzkyplatz 17, Julij pl. Trnkóczy, VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gracu (Štajarsko) Vendelin pl. Trnkóczy, lekarnar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd.

(1391) Prekupci imajo obilen rabat. (7)

ORGEL und Harmonium Fabrik

Jägerndorf öst. Schles.

Ta tovarna izdeluje poprav nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sestava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni.

Ceniki orgelj in harmonijev pošiljajo se zastoj.

V kratki dobi 16 let narejenih je bilo blizo 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvrstni zmožnosti in re-elnosti te tvrde. (24-23)

Prečast. gosp. Anton Trepal v Rovtuh, pošta Logatec, daje naročnikom iz Kranjske, Koroske in Spodnje Štirske vsa potrebna pojasnila in dobre svete gledé na izvršitev izdelkov naše tvrde. Omenjeni gospod vsprejema tudi naročila ter nam jih neposrednje vpošilja.

Cognac

naravnost s Francoskega pripeljan, najboljše, stare vrste, v steklenicah à 3 gl. in v malih steklenicah à 1 gl. 75 kr.

Piccolijeva lekarna

"Pri angelju"

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (1312) 3

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije** in **zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(1303) 27 zobozdravnik (6)

pri Hradskega mostu I. nadstr.

Preostati duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na d-želi priporočam

svojo bogato zalogo najraznovrstnejših

klobukov,

čepic za požarne brambe itd.

vse po najnovejšem kroju, si-e in bolj priproste, izdelane iz **močnega trajnega blaga**, po najrazličnejših cenah.

Sprejemam naročila na vsakovrstna

krznarska dela,

katera izdelujem v lastni delavnici.

V mnogobrojno nakupovanje uljudno vabim.

(1328) spoštovanjem (15-20)

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg št. 8 v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene.

Za olepšanje božičnega drevesa slednje leto porablivo.

TELEFON 4929.

KAROL BIENIUS sedaj: **Dunaj, I., Singerstrasse 11 B, Mezzanin.**

Jako zanimive novosti po jako niskih tovarniških cenah, ki sicer veljajo le na debelo.

Senzacijska novost: Čudoviti plodovi, obsezajoči koristne darove in šaljive stvari. Po 25 kr. **Goreče in kristalne kroglice** po 12 kr. in dražje.

Direktni uvoz, japonski lampijoni za božična drevesca, mično transparentni, po 6 kr.; **čudovito se sukajoče kroglice** 3 kr.; plodovi po 10 kr., orehi po 5 kr., jaja po 7 kr. in dražje itd. so popolnem obvlite s srebrnimi nitkami.

Prekrasne novosti steklenih plodov in mičnih fantazijskih obeškov v veličastnem barvanem refleksu, tako narejeni, da otrok ne ranijo, če se razbijejo. Karton z 12 komadi po 30 kr. in dražje.

Novo! Negoreči nakit, oblice s sukajočimi se Jezusovimi lasci 5 kr., kometi in solnee 6 kr., brilantni čopi in krži 5 kr.

Lučice za božična drevesca kristleca 8 kr., **sneg v koonjih** in **proti ognju varno snežna vata**, velik zavoj 12 kr., **ledene guirlande** meter 10 kr. in dražje. **Ledeni obročki** po komadih 5 in 10 kr. — Veliki, dvojni štrakli priljubljenih **Jezusovih lascev** 10 kr., v barvah 15 kr. — **Novovrstne olepšave**, kakor angeli in zvezde za drevesne vrhove, po 8 kr. in dražje. **Plastični viseči božični angelji** po 15. in dražje. — **Ceniki tisočerih jako lepih in najnovejših dekoracij** za božična drevesca zastoj.

Nikjer nemam podružnic!

(3-2)

EQUITABLE

Zjedinenih držav zavarovalno društvo za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859. — Koncesijonovano v Avstriji dne 11. oktobra 1882.

'Equitable' je prvi in največji zavod za zavarovanja za življenje na svetu, zakaj to društvo imelo je **največ zavarovanj l. 1890** **gld. 1.801.656.182**
 sklevalo je **znova največ zavarovanj l. 1890** **509.565.267**
 prejelo je **največ premij l. 1890** **87.591.708**
Vsi zakladi znašali so 31. decembra 1890 **298.109.361**
Dobička je bilo koncem leta **59.351.118**

Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika društvena palača, "Stock-im-Eisen" na Dunaji, katera je vredna dva milijona gld

Uspehi dvajsetletnih doživljenjskih posobnih rent društva „Equitable“:

Podloga izplačevanja 1891. leta:

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.				B. Zavarovanje za slučaj smrti z 20letnimi premijami. Tabela II.				C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za doživljeje. Tabela X.			
Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij	Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij	Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščena premij
30 gl.	454	gl. 573	gl. 1230	30 gl.	607.20	gl. 909	gl. 1940	30 gl.	970.60	gl. 1706	gl. 3650
35 "	527.60	" 693	" 1310	35 "	681.60	" 1039	" 1970	35 "	995.80	" 1746	" 3310
40 "	" 626	" 850	" 1310	40 "	776.60	" 1204	" 2030	40 "	1035.60	" 1813	" 3070
45 "	759.40	" 1065	" 1320	45 "	900.60	" 1424	" 2170	45 "	1100.80	" 1932	" 2950
50 "	943.60	" 1387	" 1930	50 "	1087.60	" 1746	" 2430	50 "	1209	" 2156	" 3000

Kakor svedočijo zgoraj navedene številke, osigurava renta razven **brezplačnega zavarovanja za slučaj smrti tekom 20 let** po tabeli I. **povrnitev vseh premij** z 2 $\frac{1}{2}$ % do 4 $\frac{1}{2}$ %; po tabeli II. z 4 $\frac{1}{2}$ % do 5 $\frac{1}{2}$ %; po tabeli X. z 6 $\frac{1}{2}$ % do 7% obrestij. — Polica oproščene premij osiguravajo **dvakrat toliko, a le do četrtega dela uplačanih premij.**

— **Prosta posobna renta**, nekaka polrenta z nekoliko višjimi premijami, daje zavarovaneu po preteku jednega leta popolno svobodo glede na potovanja, prebivanje in na poklic, izvzemši vojaško službo; po preteku **dveh let** je ni moči **izpodbijati**, po preteku **treh let** ne more več **zapasti** in jo je z ozirom na rento pri regulovanju moči urediti na šest načinov.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v GRADCU in

glavni zastopnik za Kranjsko: (26-11)

ALFRED LEDENIK v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Organist

iz cecilijanske šole z dobrimi spričevali išče **službe**, katero bi rad takoj nastopil. (1497) 3-2

Vsak slovenski gospodar,

ki še ni naročen na ilustriran gospodarski list „**Kmetovalco**“ s prilogo „**Vrtnar**“, pošlje naj svoj naslov c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano, katera mu dopošlje **prvo številko brezplačno**, in iz katere more izprevideti, da je list neobhodno potreben za vsakega naprednega slovenskega gospodarja. (44)

Popolna razprodaja! Izredno ugodna prilika!

Radi popolne opustitve velike zaloge

najraznovrstnejših ur

bode od 1. decembra 1891

reelna razprodaja

v prodajalnici

A. Geba,

Slonove ulice št. 11 v Ljubljani.

Na predaj bode **pod troškovno ceno** bogata izbira vsakovrstnih zlatih in srebrnih ur za gospode in gospé, ur na nihalo, ur budilnic in stenskih ur. — **Srebrne verižice** bodo tudi razprodane. — **Poprave** vsprejemljejo se in izvršujejo točno, reelno in ceno, dokler traja razprodaja. — Vsa **oprava v prodajalnici** in urarsko orodje prodá se po ceni (1481) 20-3

Ceneje kot za lastno troškovno ceno!
Najprimernejša božična in novoletna darila!

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinjskega in vsakovrstnega poljedelskega orodja, kovanje za okna in vrata, cementa itd., sploh vsega v to stroko spadajočega blaga. (33)

Fine vodne žage in pile,
 za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.

Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov
KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT
pravi se	je že priznan	je neškodljiv	je jako praktičen	so že v tu- in ino-	se rabi pri dvoru in plemstvu,	naj se vedno zahteva	se dobi po 35 kr.	se dobi po 35 kr.
po slovenski	kot neobhodno	zdravstveno-	na potovanjih	zemstvu	pa tudi v najpriprostejši meščanski hiši.	zaradi mnogih nič vrednih ponaredeb.	kos v lekarnah,	kos v lekarnah,
zobna lepota.	zobno čistilno sredstvo.	oblastveno	akromatičen,	uveli z največjim vspehom.			dr. guerijah in parfumerijah,	dr. guerijah in parfumerijah,

Priznanja najvišjih krogov so priložena vsakemu kosu. (3)

V Ljubljani v veliki dvorani „Tonhalle“
le štiri predstave,
 danes dné 12. in v nedeljo dné 13. decembra 1891.
Velika
spravna daritev na Golgati,
 življenje in trpljenje Jezusovo.

Predstavlja družba starobavarskih pasijanskih iger pod vodstvom Ed. Alesch-a.
 Cena prostorom:
 Sedeži: 1-5 vrsta 1 gld., 6-9 vrsta 80 kr., 10-12 vrsta 60 kr., se-
 dež na galeriji 40 kr. — Prostor za stoječe v parteru 40 kr., dijaški bilet
 20 kr., prostor za stoječe na galeriji 20 kr.
 Blagajna se odpre ob 7 uri. Začetek ob 7,30 uri.
 Vstopnice prodaja tudi gospod Till v Špitalskih ulicah.

Z velespoštovanjem **ravnateljstvo.**
 (1492) 5-5
 V nedeljo dné 13. decembra ob 4. uri: Posebna predstava
 radi priložnosti občinstva z dežele in rodbin. Za šolarje polovična vstopnina.

Zobozdravnik Schweiger

nastanil se je
 v hôtelu „Pri Maliču“ (Stadt Wien),
 II. nadstropje, št. 25-26.
 Ordinira vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne ter od
 2. do 5. ure popoldne. — Ob nedeljah in praznikih od
 9. ure dopoldne do 1 ure dopoldne.

Na razpolago ima najnovejšo in najboljšo gledé na umetno zobovje,
 bodisi posamezno ali vkupno. Plombuje votle zobe z najtrpežnejšim in najboljšim
 plombovnim sredstvom — zlatom in platino — prednje zobe pa v emailirani
 plombi, ki je barvi zob popolnem enaka. (1423) 10

Za dobro izvršitev jamčim v vsakem slučaju.

Večastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom!

Usojam si opozoriti **večast. duhovščino** in **sl. cerkvena pred-**
stojništva, kakor tudi posamezne osebe, katere želé darovati kakej župni cerkvi
 ali podružnici, kapeli itd., na svojo

izborno veliko zalogo vsakovrstnega cerkvenega orodja in posode

sploh vseh v mojo obrt vstevajočih se **cerkvenih potrebščin** ter uljudno vabim
 na ogled iste. Dela izvršena so v istini povsem krasno.

Ker mi nedostaje prostora, prodajem **vso zalogo**

po prav nizki ceni.

Vsa naročila od **od najpriprostejše izdelanega svečnika** do naj-
finjše umetno izvršene monštrance in raznega drugega orodja izvršim v
 najkrajšem času po nizki ceni.

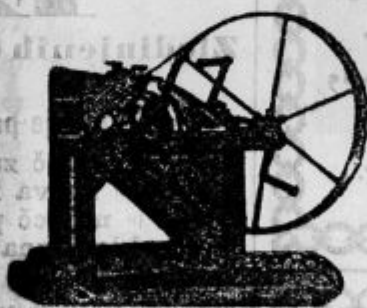
Da si more omisliti tudi najrevnejša župna ali podružna cerkev potrebnih
 stvari, dovoljujem izredno ugodne plačilne pogoje.
 Najodličnejšim spoštovanjem se priporočam

Leop. Tratnik

(1484) 4 v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 27.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Plugji, brane, njivni valarji, sejalnice, stroji za košnjo, obračalnica
 za seno, konjske zobače, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelji, loko-

mobili, trieure, snažilnice žita, stroji
 za robkanje turšice, slamoreznice, stroji
 za trenje žita, za rezanje repe, za
 mlenje in mečkanje sadja, za stiskanje
 grozdja in oliv, peronospora-aparati,
 stroji za lupljenje ovočja, sušilnice za
 ovočje in zelenjad, smrkli (pumpe) za
 vino, kletne priprave, smrkli za vod-
 njake, krožne žage, decimalne tehtnice,
 tehtnice za živino, mlečni separatorji,
 priprava za vzdigavanje sodov, stroji
 za vrtnanje, avtomatično delujoče sti-
 skalnice sladke krme, stroji za žetanje,
 (20-20) treslice itd. (20-20)

Vse najboljše izdelano po najnižji tovarniški ceni.

Jamstvo! Pripravno plačevanje! Čas poskušnje!

Zaloga kmetijskih in vinorejskih strojev
IG. HELLER, II, Dunaj, Praterstrasse 78.

Bogato ilustrovani 144 strani obsezojoči ceniki v nemškem, italijanskem
 in slovanskem jeziku se pošiljajo gratis in franko.

Zanesljivi zastopi se povsod osnujejo.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo: Podružnica za Ogersko:
 Dunaj, Giselastrasse 1, Pešta, Franz-Josefplatz
 v hiši društva. št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 30. junija 1890	frankov	111.610.613
Letni dohodki premij in obresti dné 30. junija 1890		20.084.349
Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v dóbi društvenega obstanka (1848)		234.804.082
V zadnji dvanajstmesečni poslovalni dóbi vložilo se je pri društvu za novih ponudb, vsled česar iznaša v dóbi društvenega obstanka skupni znesek vloženih ponudb		55.985.275
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno		1.066.812.555

glavni zastop v Ljubljani

(12-12) pri **Gvidu Zeschok-tu,**

Tržaška cesta, št. 3 b.

V letu 1838. v Trstu osnovana

c. kr. privileg

zavarovalna družba

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ,

katere

generalnega zastopa pisarne

na Dunaju

v družbini hiši, mesto, Weiburggasse št. 4,
 in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih
 avstro-ogerske države

zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi,
 zavaruje po najnižjih cenah proti

požaru, poškodbam pri prevažanju in po toči, dalje člo-
 veško življenje v raznih kombinacijah in proti zgubam pri
 najemnini vsled požara ali razpoka. (12-7)

Glavni zastopnik v Ljubljani: **IVAN PERDAN.**

Dunajska borza.

Dné 12. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	92 gld. 35 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	91 " 95 "
Zlata renta 4%, davka prosta	108 " 35 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 10 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1007 " — "
Kred tne akcije, 169 gld.	282 " 75 "
London, 10 funtov strl.	117 " 90 "
Napoleonor (20 fr.)	9 " 36 "
Cesarski cekini	5 " 59 "
Nemških mark 100	57 " 79 1/2 "

Dné 11. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	104 gld. 75 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 " 10 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	134 " 50 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	147 " 25 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	178 " 75 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2 %	109 " — "
Kreditne srečke, 100 gld.	186 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	62 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20 gld. 50 kr
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	16 " 70 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	19 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	61 " 50 "
Windischgrazove srečke, 20 gld.	48 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 " 75 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 28:0	— " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	81 " 75 "
Papirni rubelj	1 " 14 1/2 "
Laških lir 100	45 " 50 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju,

I., Wollzeile šte. 10.
 Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem
 listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
 in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.
 4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komer-
 cionalne banke.
 4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne
 banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podruž-
 nice njene.

Državna dobrodelna loterija.

Žrebanje dné 29. decembra!

Glavni dobitnik **100.000 gld. v gotovini.**

Jedna srečka 2 gld.

5 srečk le gld. 8:50, 10 srečk le gld. 16:50.